

ULUSLARARASI ÇEVRE HUKUKU VE MARMARA DENİZİ

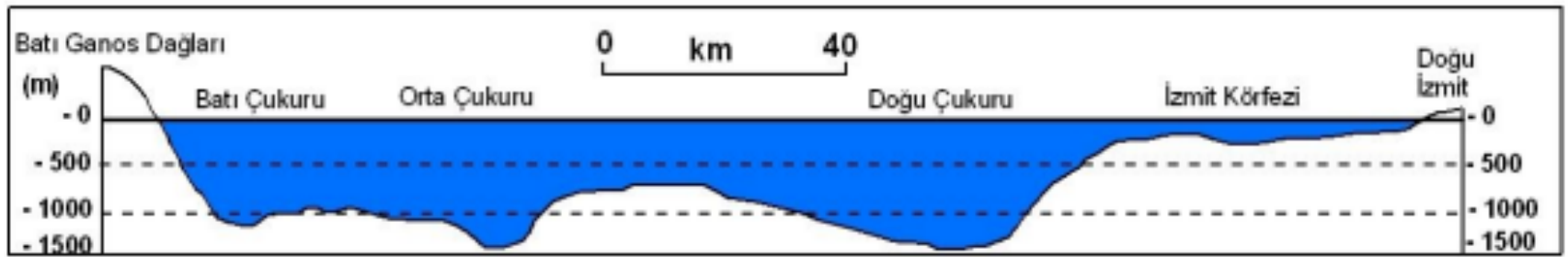
Prof. Dr. Nesrin ALGAN
Ankara Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
Kent, Çevre ve Yerel Yönetim
Politikaları Anabilim Dalı

Jeolojik Oluşumu

- Miyosen Denizi'nin Sarmasiyen Dönemi'nin bir kalıntısı
- Kuzey Anadolu Fay Hattı'nın etkisiyle oluşmuş genç bir deniz

Morfolojik Özellikleri

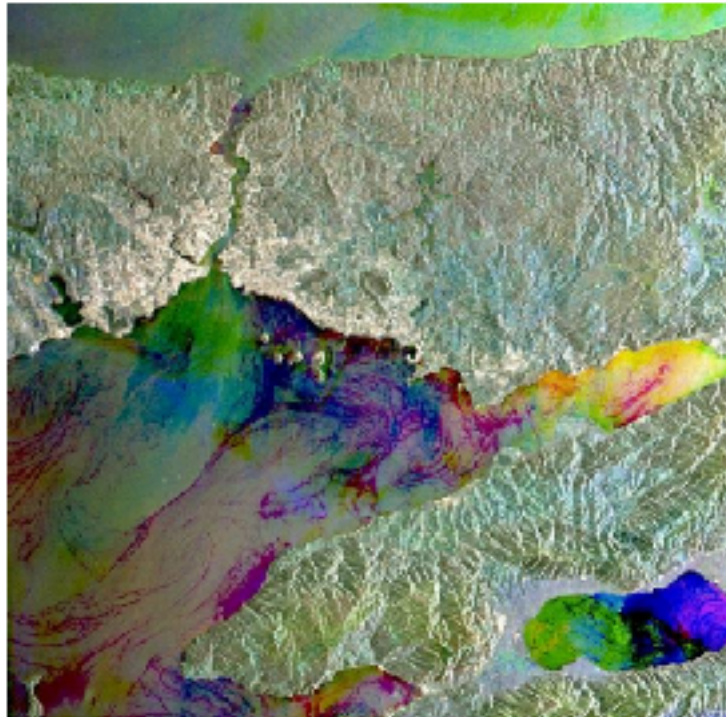

Coğrafi Özellikleri

- Dünyanın en büyük anoksik havzasıdır.
- Ege Denizi ve Karadeniz arasında kalan bir iç denizdir.
- 11.500 kilometrekare bir alanı kapsamaktadır ve hacmi 3.380 kilometreküptür.
- Kuzey-güney doğrultusunda en geniş yeri 80 km., doğu-batı doğrultusunda en geniş yeri 280 km.'dir.
- İstanbul Boğazı 35 km ve en dar yeri 0.7 km. Çanakkale Boğazı 75 km. ve en dar yeri 1.3 km.dir.
- Türk Boğazlar Sistemi olarak adlandırılmaktadır.

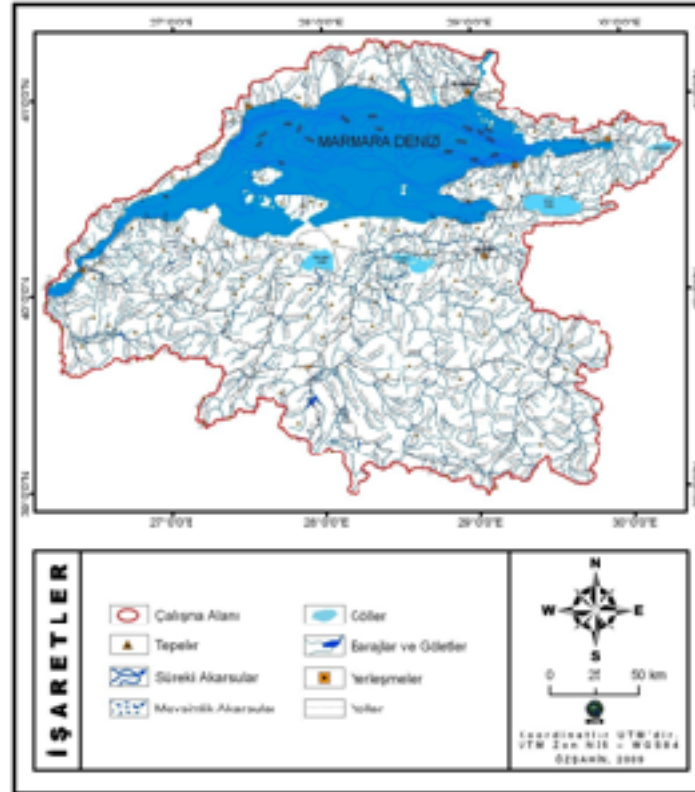
Hidrolojik Özellikleri

- Karadeniz'den Akdeniz'e doğru bir yüzey akıntısı ve ters yönde de bir dip akıntısı vardır.
- Yüzey sularının sıcaklığı mevsimsel olarak 6-25 derece arasında değişmektedir.
- Alt su kütlesinin sıcaklığı ise bütün yıl 14.2 derece dolaylarındadır.
- Yüzey sularında tuzluluk binde 18-25, alt su kütlesinde ise binde 38

Hidrografiya Özellikleri

- Marmara Denizi'ne 511 akarsu dökülmektedir.
- Trakya Yarımadasında 58 sürekli, 88 süreksiz olmak üzere 146
- Anadolu Yarımadasında 148 sürekli, 217 süreksiz olmak üzere 365 tane akarsu bulunmaktadır.

Ekolojik Özellikleri

- Marmara Denizi, Ekolojik veya Biyolojik Olarak Önemli Deniz Alanları Kriterleri'nin altı tanesini yüksek değerlerle sağlamakta
 - Eşsizlik, benzersizlik
 - Türün yaşam döngüsü içinde özel bir önemi olması
 - Tehlike altında bir tür ya da habitatın olması
 - Hassaslık, kırılganlık ve iyileşmenin yavaş olduğu alanlar
 - Biyolojik üretkenlik
 - Biyolojik çeşitlilik
 - Doğallık

- Bir ekolojik koridor
- Su canlıları için kuluçkalık
- Çevresindeki denizler için biyolojik koridor
- Hem Akdeniz hem Karadeniz için genetik materyal havuzu
- Bol planktonlu suları pek çok türün larvaları bulunmaz bir mera niteliğinde

DENİZ MEMELİLERİ

- Akdeniz Foku
- Her yıl yaklaşık 3000 yunus ölüyor/öldürülüyor....

Afalina

Tirtak

Kılıç Balığı

MARMARA'DA ÇEVRESEL BOZULMA

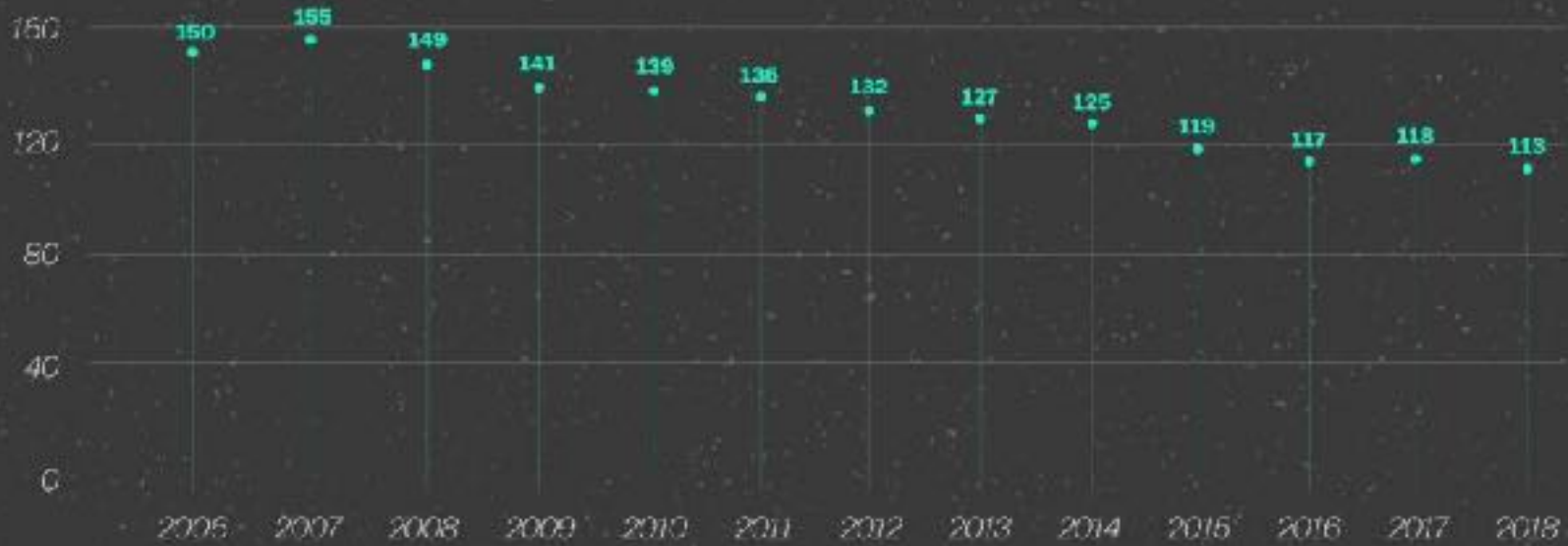
- Kara kökenli kirlilik/ derin deniz deşajları
- Azot ve fosfor kirliliği
- Mikrobiyal kirlenme
- Ötrofikasyon
- Termik santraller/soğutma suyu
- Su kirliliği/ nehir/dere
- Biyoçeşitlilik kaybı
- Kıyı alanları/dolgu/ Kıyı Erozyonu
- Balıkçılık
- Hafriyat dökümü
- Tehlikeli atık trafiği/boşaltılması

MARMARA'DA ÇEVRESEL BOZULMA

- Gemi kökenli kirlilik/kazlar
- İklim değişikliği
- İstilacı türler
- Atmosfer yoluyla taşınan kirlenme
- Deniz dibi/yatağı araştırma/işletme
- Halk sağlığı sorunları
- Doğal ve kültürel alanların tahribi
- Ekonomik kayıplar
- İşsizlik
- Turizm

- Gemi sayısı düşüyor, bu gemilerin taşıdıkları toplam yük artıyor.
- Gemi geçiş oranı 2006'dan bu yana % 25 azaldı, tonaj ise % 45 yükseldi.
- İstanbul boğazından geçen günlük ortalama gemi sayısı incelendiğinde ise, son 12 yıllık dönemde en yüksek yılın 2007 olduğu görülüyor. 2007'de 155 olan sayı %28'lik düşüşle 113'e kadar gerilemiş durumda. 2019'un ilk dokuz ayında ise 30 bin 352 gemi geçiş yapmış.

İstanbul Boğazı'ndan geçen günlük gemi sayısı

DENİZEL CANLILAR/BİYOÇEŞİTLİLİK KAYBI

- Dünya Doğayı Koruma Birliği Kırmızı Listesine göre 4 tür kritik düzeyde yok olma tehlikesi geçiriyor
- 4 tür tehdit altında
- 6 tür hassas
- 12 tür tehdit altında olmaya yakın
- 60 tür düşük riskli olarak belirlenmiştir.

Boğazlarda,

- İstanbul Boğazı'nda korunması gereken 33 canlı bulunuyor.
- Çanakkale Boğazı'nda ise Gökçeada, Bozcada ve Saroz Körfezi ile ekolojik önemi artmaktadır.

KORUNAN ALANLAR

- «İstanbul İli, Adalar İlçesi Sınırları İçerisinde Bulunan Tavşan (Balıkçı) Adası Doğal Sit Alanının Koruma Statüsü'nün Yeniden Değerlendirilmesi Sonucunda, Sınır ve Koordinatları Gösterilen Alanın Kesin Korunacak Hassas Alan Olarak Tescil ve İlan Edilmesine 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109'uncu maddesi gereğince karar verilmiştir.»

10 Nisan 2021 CUMARTESİ

Resmî Gazete

Sayı : 31450

CUMHURBAŞKANI KARARI

Karar Sayısı: 3817

İstanbul İli, Adalar İlçesi sınırları içerisinde bulunan Tavşan (Balıkçı) Adası Doğal Sit Alanının koruma statüsünün yeniden değerlendirilmesi sonucunda ekli kraki ile listede alan ve koordinatları gösterilen alanın kesin korunacak hassas alan olarak tescil ve ilan edilmesine, 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 109'uncu maddesi gereğince karar verilmiştir.

9 Nisan 2021

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Red-tide, kırmızı su

Müsilaj

Gemi Kazaları

MARPOL

IMO Trafik Ayrım Şeması

Uluslararası Mevzuat

- Antlaşma
- Sözleşme,
- Anlaşma
- Protokol
- Niyet Beyanı
- Uluslararası örgütlerin kararları
- Eylem Planı
- Şart
- Bildirge
- Teamül, örf
- Siyasi niyet beyanı
- Yargı kararları

Uluslararası Mevzuat

Sözleşmelerin işleyişi / Karar alma mekanizmaları /

- İç Tüzük
- Karar
- Tavsiye Kararı
- Bildirge
- Şart
- Eylem Planı

Uluslararası Mevzuat/LB

- Montrö Boğazlar Sözleşmesi
- Deniz Hukuku Sözleşmesi
- Bükreş Sözleşmesi/Karadeniz
- Barselona Sözleşmesi/Akdeniz
- Biyoçeşitlilik Sözleşmesi
- ACCOBAMS Anlaşması
- Bern Sözleşmesi
- Ramsar Sözleşmesi
- Avrupa Peyzaj Sözleşmesi
- İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi, KYOTO, Paris
- Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesi

Uluslararası Mevzuat/NLB

- **Gündem 21(1992)/17.Bölüm**
- **BM SK 2030 Amaçları/AMAÇ 14: SUDAKİ YAŞAM**

ANAYASA Madde 90

D. Milletlerarası Andlaşmaları Uygun Bulma

Türkiye Cumhuriyeti adına Yabancı Devletlerle ve Milletlerarası Kuruluşlarla yapılacak andlaşmaların onaylanması, Türkiye Büyük Millet Meclisinin onaylamayı bir kanunla uygun bulmasına bağlıdır.

Ekonomik, ticari veya teknik ilişkileri düzenleyen ve süresi bir yılı aşmayan andlaşmalar, devlet maliyesi bakımından bir yüklenme getirmemek, kişi hallerine ve Türklerin yabancı memleketlerdeki mülkiyet haklarına dokunmamak şartıyla, yayımlanma ile yürürlüğe konabilir. Bu takdirde bu andlaşmalar, yayımlarından başlayarak iki ay içinde Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgisine sunulur.

Milletlerarası bir andlaşmaya dayanan uygulama andlaşmaları ile kanunun verdiği yetkiye dayanılarak yapılan ekonomik, ticari, teknik veya idari andlaşmaların Türkiye Büyük Millet Meclisince uygun bulunması zorunluğu yoktur; ancak, bu fıkra göre yapılan ekonomik, ticari veya özel kişilerin haklarını ilgilendiren andlaşmalar, yayımlanmadan yürürlüğe konulamaz. Türk kanunlarına değişiklik getiren her türlü andlaşmaların yapılmasında birinci fıkra hükmü uygulanır.

Usulüne göre yürürlüğe konulmuş Milletlerarası Andlaşmalar kanun hükmündedir. Bunlar hakkında Anayasaya aykırılık iddiası ile Anayasa Mahkemesine başvurulamaz. Usulüne göre yürürlüğe konulmuş temel hak ve özgürlüklere ilişkin milletlerarası andlaşmalarla kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi nedeniyle çıkabilecek uyuşmazlıklarda milletlerarası andlaşma hükümleri esas alınır.

TÜRK BOĞAZLARI SİSTEMİ/MONTRÖ SÖZLEŞMESİ

Sayıfa: 7026 (Resmî Gazete) 5 AĞUSTOS 1936

24 temmuz 1923 tarihinde Lozanda imza edilen

"Boğazların Tabi Olacağı Usule Dair Mukavelenamenin yerine kaim olmak üzere 20 temmuz 1936 tarihinde Montreux'de imza edilmiş bulunan yeni mukavelenamenin tasdikına dair kanun

Kanun No : 3056 Kabul tarihi : 31/7/1936

Madde 1 — 24 temmuz 1923 tarihinde Lozanda imza edilen

"Boğazların tâbi olduğu usule dair mukavelenamenin yerine kaim olmak üzere 20 temmuz 1936 tarihinde Montreux'de imza olunan Boğazlar Mukavelenamesile buna bağlı bir protokol ve dört lahika kabul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2 — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

Madde 3 — Bu kanunun tatbikına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

1/8/1936

TÜRK BOĞAZLARI SİSTEMİ/MONTRÖ SÖZLEŞMESİ

- Boğazlar rejimi hakkında Montreux'de 20 temmuz 1936 tarihinde imza edilen mukavelename

Madde 1.

Yüksek Âkid Taraflar Boğazlarda denizden geçiş ve seyrisefain serbestisi prensibini kabul ve teyid ederler, Bu serbestinin istimali bundan böyle işbu Mukavele hükümleri ile tanzim edilir.

- CONVENTION CONCERNANT LE REGIME DES DETROITS SIGNEE A MONTREUX LE 20 JUILLET 1936

Article 1

Les Hautes Parties contractantes reconnaissent et affirment le principe de la liberté de passage et de navigation par mer dans les Détroits.L'usage de ladite liberté est dorénavant réglé par les dispositions de la présente Convention

TÜRK BOĞAZLARI SİSTEMİ/MONTRÖ SÖZLEŞMESİ

- Madde 3.

Ege Denizinden veya Karadenizden Boğazlara dahil olacak her gemi, beynelmilel sıhî hükümler çerçevesi dahilinde Türk nizamlarile vazedilmiş olan sıhî kontrola tâbi olmak için Boğazlar methaline yakın bir sıhhat merkezinde tevakkuf edecektir.

Temiz patenteleri olan veyahut işbu maddenin 2 nci fıkrasındaki hükümlerin şumulüne girmediklerini tasdik eden sıhî bir beyanname ibraz eyliyen gemiler için bu kontrol gündüz ve gece mümkün olan azamî süratle icra edilecek ve bu gemiler Boğazlardan geçişleri esnasında başka hiç bir tevakkufa mecbur edilmeyeceklerdir.

İçinde veba, kolera, 0 sarıhumma kelihumma veya çiçek vakaları bulunan veyahut içinde yedi günden az bir zaman evvel bu hastalıklar bulunmuş olan gemilerle bulaşık bir limanı beş defa 24 saatten az bir zamandan beri terketmiş olan gemiler Türk makamlarının tayin edebilecekleri sıhhat zabıta memurlarını irkâb etmek üzere bundan evvelki fıkarda tasrih edilen sıhhat merkezinde tevakkuf edeceklerdir. Bundan dolayı hiç bir rüsum ve tekâlif alınmayacak ve sıhhat zabıta memurları Boğazların mahrecinde bir sıhhat merkezinde indirileceklerdir.

TÜRK BOĞAZLARI SİSTEMİ

- Güney sınırı: Kelağra ve Dalyan burunları arasındaki hattın oluşturduğu özel alan
- Türk Boğazlar Sistemi: İstanbul Boğazı /Marmara/ Çanakkale Boğazı
- «Doğuda Çanakkale Boğazının Güney sınırlarında bulunan Mehmetçik ve Kumkale deniz fenerleri arasındaki çizgiye kadar uzanan bütün deniz ve körfezleri içine alan Akdeniz»

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİ/1992

- 1995 Jakarta Mandası
 - ❖ Bütünleşik Deniz ve Kıyı Alanları Yönetimi (IMCAM)
 - ❖ Deniz ve Kıyı Canlı Kaynakları (MCLR)
 - ❖ Deniz ve Kıyı Koruma Alanları (MCPA)
 - ❖ İstilacı Türler ve Genetik Kaynaklar
- 1998 Bratislava IV/5 Kararı

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİ/1992

- 2010 Aichi Hedefleri / 2030'a dek

- ❖ Kara alanları %17

- ❖ Deniz ve kıyı alanları %10

BİYOLOJİK ÇEŞİTLİLİK SÖZLEŞMESİ/1992

- 2021 / 2050 itibariyle okyanuslar/denizler %30 koruma alanı
- 70 ülke

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

- UNEP/OD/BDP
- UNESCO/IOC/Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma için Okyanus Bilimi On Yılı (2021-2030)
- IMO
- FAO

□ HDK

**1978 Protokolü ile Değişik, 1973 Tarihli Denizlerin Gemiler
Tarafından Kirletilmesinin Önlenmesine Ait Uluslararası
Sözleşme (MARPOL 73/78)**

Kabul: 2 Kasım 1973 Yürürlük: 2 Ekim 1983

Ek I - Petrol Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek II - Dökme Halde Taşınan Zehirli Sıvı Maddelerden Kaynaklanan Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek III - Denizde Paketli Halde Taşınan Zararlı Maddelerden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Kuralları/S

Ek IV- Gemilerden Kaynaklanan Pis Su Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/S

Ek V - Gemilerden Kaynaklanan Çöp Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek VI - Gemilerden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/S

Ek I - Petrol Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek II - Dökme Halde Taşınan Zehirli Sıvı Maddelerden Kaynaklanan Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek III - Denizde Paketli Halde Taşınan Zararlı Maddelerden Kaynaklanan Kirliliğin Önlenmesi Kuralları/S

Ek IV- Gemilerden Kaynaklanan Pis Su Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/S

Ek V - Gemilerden Kaynaklanan Çöp Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/TR

Ek VI - Gemilerden Kaynaklanan Hava Kirliliğinin Önlenmesi Kuralları/S

Uluslararası Denizcilik Örgütü (International Maritime Organization) (IMO)

- Deniz Çevresini Koruma Komitesi (MEPC / Marine Environment Protection Committee)

Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşme`ye Bir Beyanla Katılmamız Hakkında Karar. (Karar sayısı: 2001 / 2669)

18.07.2001-24466

Petrol Kirliliđinden Dođan Zararın Hukuki Sorumluluđu ile İlgili Uluslararası Sözleşmeye Beyanlarla Katılmamız Hakkında Karar. (Karar sayısı: 2001 / 2668)

24.07.2001-24472

Denizde Seyir Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Sözleşme İle Kıta Sahanlığında Bulunan Sabit Platformların Güvenliğine Karşı Yasadışı Eylemlerin Önlenmesine Dair Protokol`ün İhtirazı Kayıtlı Onaylanması Hakkında Karar. (Karar sayısı: 98/10501)

26.01.1998- 23242

Uluslararası Denizcilik Örgütü Sözleşmesinde Yapılan Değişikliklerin Onaylanması Hakkında Karar. (Karar sayısı: 2001/2088)

27.03.2001- 24355

Petrol Kirliliğine Karşı (1990 Tarihli) Hazırlıklı Olma, Müdahale ve İşbirliği ile İlgili Uluslararası Sözleşme ve Eklerine Katılmamızın Uygun Bulunduğuna Dair Kanun

17.06.2003 25141

Gemi Adamlarının Eğitim, Belgelendirme ve Vardiya Standartları Hakkında Uluslararası Sözleşme`ye Katılmamız Hakkında Karar. (Karar sayısı: 2003/6109)

29.09.2003
-25244

Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertarafının Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesinin Onaylanması Hakkında Karar (Karar sayısı: 94/5419)

15.05.1994 –21935

Tehlikeli Atıkların Sınırlarötesi Taşınımının ve Bertaraf Edilmesinin Kontrolüne İlişkin Basel Sözleşmesine Getirilen Değişikliğin Onayına Karar. (Karar sayısı: 2003/5909)

28.07.2003- 25182

Türkiye, MARPOL 73/78 Sözleşmesinin I, II ve V. Eklerine, 24.06.1990 tarih ve 20558 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 3.5.1990 Tarih ve 90/442 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile taraf olmuştur.

Sözleşmenin I, II ve V. Ekleri, Ülkemiz açısından 10 Ocak 1991 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'nin MARPOL 73/78 Sözleşmesinin III, IV ve VI Eklerine (1997 Protokolüne) taraf olması için çalışmalar devam etmektedir.

MARPOL73/78

Akdeniz ve Karadeniz: Özel Alan

“ÖZEL DUYARLI DENİZ ALANI”/PSSA

ACCOBAMS ANLAŞMASI/2017

Mücvir Atlantik Deniz Bölgesi, Akdeniz ve Karadeniz'deki
Deniz Memelilerinin Korunmasına Dair Anlaşma

1996 yılında imzaya açılmış, 2001 yılında yürürlüğe girmiştir.

BERN SÖZLEŞMESİ/1984

Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Doğal Yaşama Ortamlarının
Korunması Sözleşmesi

1979 yılında imzaya açılmış, 1982 yılında yürürlüğe girmiştir.

DENİZ EYLEM PLANLARI

- **Politika İlkeleri**

- Sürdürülebilir Kalkınma/Entegrasyon
- İhtiyatlılık
- İşbirliği/Dayanışma
- Çevresel Adalet
- Bildirim/Notifikasyon
- Kirleten Öder
- Bilgiye Erişim/Katılım/Yargıya Başvuru
- ÇED/SINIRAŞAN ÇED/SED
- Öncelikli Eylemler

DENİZ EYLEM PLANLARI

- Bütünleşik Kıyı Alanları Yönetimi
- Kusursuz Sorumluluk
- Kara Kökenli Faaliyetler/Kaynaklar
- Atmosfer Kaynaklı Kirlenme
- İzleme/Denetleme
- Mevzuat Uyumu
- Yaşam Kalitesi
- Gemi Kökenli Kaynaklar
- Acil Müdahale Planları
- Biyolojik Çeşitliliği Koruma/Tür Koruma/Özel Koruma Alanları/Genetik Çeşitliliği Koruma/Peyzaj Koruma
- Ekosistem Yaklaşımı/Doğa Temelli Çözümler
- Kanıta Dayalı Politikalar

DENİZ EYLEM PLANLARI

- Tarihi/Kültürel/Arkeolojik
- İklim Değişikliği/Krizi
- İstilacı Türler
- Tehlikeli Atık Taşımacılığı/Boşaltılması/Yasal-Yasadışı
- Deniz Çöpleri
- Mikroplastik
- Hükümetdışı Örgütler/Bilimsel Topluluklar/Özel Sektör
- İletişim Stratejisi

- **Hukuki Araçlar**
- **Kurumsal Yapı**
- **Mali Araçlar**

Komple
Erkekse

Katılmıyorum.

Merhaba. Sadece erkeklerden oluşan paneller, konferans oturumları ve dahi her çeşit etkinlik toplumdaki eşitsizliği her seferinde yeniden üretiyor. Daha dengeli bir toplumsal cinsiyet temsiliyeti için erkeklerin de sesini yükseltmesi ve anlamlı bir duruş sergilemesi gerekiyor. Bundan sonra komple erkek panellere/etkinliklere konuşmacı olarak davet aldığınızda tam da bu sebepten katılmayacağınızı belirtebilir, dengeli bir temsiliyet talep edebilirsiniz. Neden mi? Çünkü herşeyden önce eşitiz. Çünkü hiçbir konunun tek erbabı erkekler değil. Çünkü çeşitlilik zenginlik. Bir sürü sebep sayılabilir ama traşı keselim. Siz anladınız. Komple erkek panellere/etkinliklere hayır!